

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τεύχος 18/1
Δεκέμβριος
2018

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ισχυροί αυξητικοί ρυθμοί στη παραγωγικότητα αποτελούν προϋπόθεση για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη το οποίο μεταφράζεται σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μιας χώρας. Παράλληλα, βελτιώσεις στην παραγωγικότητα συνεισφέρουν στην ενίσχυση της εθνικής ανταγωνιστικότητας διαμέσου της διαμόρφωσης ευνοϊκότερου εμπορικού ισοζυγίου. Η μέθοδος που υιοθετείται στο παρόν δελτίο για την μελέτη της παραγωγικότητας μας επιτρέπει να εξετάσουμε τις υποκείμενες δυνάμεις που συμβάλλουν στην διαχρονική αλλαγή της παραγωγικότητας της εργασίας στην Κύπρο. Μεταβολές στην παραγωγικότητα εργασίας αντανακλούν κινήσεις: (1) στην ολική παραγωγικότητα – και ως εκ τούτου στην αποδοτικότητα της χρήσης των πόρων που είναι διαθέσιμοι στην οικονομία, και (2) στη σχετική ένταση της χρήσης των διαφόρων συντελεστών παραγωγής. Θετικοί ρυθμοί μεταβολής στην ολική παραγωγικότητα μεταφράζονται σε υψηλότερα επίπεδα παραγωγής με την ίδια ποσότητα εισροών (κεφαλαίου και εργασίας), σηματοδοτώντας βελτίωση στην αποδοτικότητα των παραγωγικών διαδικασιών.

Από το 2015 η κυπριακή οικονομία σημειώνει έντονους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας έχει ανακάμψει. Ωστόσο, ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού προϊόντος ανά ώρα εργασίας, βρίσκεται ακόμα σε επίπεδα σημαντικά χαμηλότερα αυτών που παρατηρούνταν πριν από την κρίση. Η αποτελεσματικότερη χρήση των συντελεστών παραγωγής, η οποία φαίνεται από την αύξηση που καταγράφεται στην ολική παραγωγικότητα τα τελευταία χρόνια, αποτέλεσε τον κύριο παράγοντα της προαναφερθείσας αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας. Η ενδυνάμωση στην ολική παραγωγικότητα αντανακλά παλαιότερες και πρόσφατες προσπάθειες που αποσκοπούσαν στην ιδιωτικοποίηση κρατικών επιχειρήσεων, στην άρση των φραγμών και στην ενίσχυση της ευελιξίας στην αγορά εργασίας, καθώς και στη μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα για την ελαχιστοποίηση άσκοπων και χρονοβόρων γραφειοκρατικών διαδικασιών, μεταξύ άλλων. Παρόλα αυτά, η επιβράδυνση του ρυθμού μεταβολής της παραγωγικότητας εργασίας στην Κύπρο είναι αποτέλεσμα των αρνητικών ρυθμών ανάπτυξης της κεφαλαιακής έντασης ή του ρυθμού μεταβολής του κεφαλαίου που χρησιμοποιείται ανά μονάδα εργασίας. Δεδομένου ότι η παραγωγικότητα της εργασίας αυξάνεται όταν το κεφάλαιο αυξάνεται ταχύτερα από ότι το εργατικό δυναμικό (αν δεν υπάρξουν αλλαγές στην αποδοτικότητα των συντελεστών παραγωγής), η επιβράδυνση στην παραγωγικότητα της εργασίας που παρατηρείται, οφείλεται στο γεγονός ότι κατά την περίοδο μετά το τέλος του 2014 το κεφάλαιο αυξήθηκε με σημαντικά μικρότερο ρυθμό από αυτόν που σημειώθηκε στο εργατικό δυναμικό. Με σημαντικό αριθμό μη-εξυπηρετούμενων δάνειων να εξακολουθούν να βραβαίνουν τους ισολογισμούς των κυπριακών τραπεζών και με αυστηρότερους κανονισμούς για νέες πιστωτικές γραμμές, οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να χρηματοδοτήσουν την αγορά πάγιων περιουσιακών στοιχείων, συμβάλλοντας στην αρνητική επίδραση της υποκατάστασης κεφαλαίου-εργασίας που παρατηρείται στην οικονομία και ταυτόχρονα εμποδίζοντας την επέκταση νέων παραγωγικών επιχειρήσεων, θέτοντας σε κίνδυνο και την ολική παραγωγικότητα της χώρας.

Προηγούμενες εκδόσεις του δελτίου που περιλάμβαναν συγκρίσεις παραγωγικότητας μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, υπέδειξαν την ανάγκη για την Κύπρο να βρει τρόπους να ενισχύσει την παραγωγικότητά της προκειμένου να βελτιωθεί η θέση της σε σύγκριση με τις χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης. Πολιτικές που στοχεύουν στην αύξηση της οικονομικής αποδοτικότητας είναι ύψιστης σημασίας για την αύξηση της εθνικής παραγωγικότητας. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία, για την βελτίωση της παραγωγικότητας και συνεπώς την ενίσχυση της κειφόρου ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας στην Κύπρο, πολιτικές που ενθαρρύνουν τις επενδύσεις στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και στο ανθρώπινο κεφάλαιο, καθώς και πολιτικές που προάγουν την Έρευνα & Ανάπτυξη (Ε&Α), θα πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων. Οι πολιτικές αυτές, σε συνδυασμό με τις συνεχείς προσπάθειες για εξάλειψη των διαρθρωτικών δυσκαμψιών (όπως οι καθυστερήσεις στο δικαστικό σύστημα και οι γραφειοκρατικές διαδικασίες στο δημόσιο τομέα) και βελτίωση των οικονομικών θεσμών, συμπεριλαμβανομένου ενός υγιέστερου τραπεζικού τομέα και ενθάρρυνση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες των επιχειρήσεων για επενδύσεις, θα οδηγήσουν σε αύξηση της παραγωγικότητας, βοηθώντας την Κύπρο να συγκλίνει στα επίπεδα των χωρών της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης και να γίνει περισσότερο ανταγωνιστική στην ΕΕ.

